

Férfitempó

Az interjút készítette és monológgá szerkesztette:

Hadas Miklós

Egy tipikus kálvinista polgári családba születtem ezerkilencszázhatvanötben. Egy olyan családba, amelynek légkörét az erős apafigura határozta meg, és amely tele volt elfojtásokkal és kibeszéletlenségekkel. Az apai ág egy református lelkészi ág. Apám mérnök, anyám orvos, akik világeletemben csak dolgoztak, és marha keveset voltak velem. Az a viselkedési vagy kulturális minta, amit az apám közvetített felém, tíz-tizenegy éves koromig teljesen meghatározta az életemet. Később aztán, a „szabadulóművész” korszakomban tulajdonképpen ezzel az apai mintával szemben fogalmaztam meg önmagamat.

Apám számára mindennek a kulcsszava és szervezőeleme a rend és a rendszeresség volt. Minden este el kellett mondani a miatyánkot, meg gondolni kellett a szeretteimre, hogy azokat a jó isten másnapra megőrizze épségben, boldogságban, szeretetben. Zongorázni is tanítottak, nyolcéves koromtól kezdve. Szörnyen utáltam. Persze nem is tanultam meg. Ehhez jött még a sport: apám vívott, ezért nekem is vívni kellett járnom hat éven keresztül. Meg itt volt a naplólírás is. Az apám folyamatosan megkövetelte, hogy naplót írjak. Minden napról írni kellett valamit. És ellenőrizte, hogy mit írtam. Ezt is kurvára utáltam természetesen. Nemrégiben kezembe került a tíz-tizenegy éves koromban írt naplóm, és hát döbbenetes, hogy mennyire nincsen szó benne magamról. Csak olyan szintű információk vannak ott, hogy felkeltünk, elmentünk, megnéztük, ettünk, jó volt, nem volt jó. De az, hogy mi milyen hatással volt rám, sehol sem volt. Tehát olyan volt a szituáció, hogy úgy kellett írnom a naplót, mint a leckét. De ezt én valahogy nem csináltam meg, direkt elhanyagoltam. Lényegében a rendszerességgel, a poroszos következetességgel számon kért, ezért a napokat és időt strukturáló tevékenységekkel szemben zsigeri rettenet volt bennem.

Kiskori lázadásaimra nem nagyon emlékszem, meg kell, hogy mondjam. Ugyanakkor rengeteg kényelmetlen helyzet borzasztó pontosan él bennem. Az egyik ilyen az öltözködés volt. Mindig ketrebben éreztem magam, amikor rám adtak valamit. Ami ki volt téve reggel a székre, azt fel kellett vennem. Ez borzasztó volt. A másik, amire emlékszem, a vasárnap délelőtt. A vasárnapoknak megvolt egy teljesen kötött és megbonthatatlan dramaturgiája: a tizenegy órás istentiszteletre mentünk mindig. A család ment a rendesre, én meg a gyerek-istentiszteletre. Ezzel igen komoly problémáim voltak, mert tulajdonképpen csak bedobtak ebbe a medencébe, de semmi kérdésre nem kaptam választ. Pedig egy gyereknek hihetetlenül pontos, ösztönös és naiv kérdései vannak mondjuk istennel, meg minden ehhez tartozó dologgal: a szentlélekkel vagy

Jézussal kapcsolatban. De ezek végül is csak ilyen kiskaté szinten lettek megválaszolva, ha egyáltalán felmerülhettek a kérdések, mert tulajdonképpen már a kérdéseimet is, ha jól emlékszem, igen erősen meghatározta és befolyásolta az otthon uralkodó beszélgetési rend: az, hogy tulajdonképpen csak az apám beszélhetett, nekem nem volt jogom akármikor megszólalni.

Anyámmal kapcsolatban például egy nagyon erős emlékem – és ez az ő személyiségét is egy picit megvilágítja, és hogy mennyire más volt, mint ez az apai világ –, hogy egyszer fociztunk az egyik szobában, és betörtük az egyik tükröt. És akkor láttam az anyámon azt az iszonyatos pánikot, hogy ezt most hogyan fogjuk elmondani, vagy elmondjuk-e, vagy el lehet-e mondani. És már nem is tudom, hogy végül is elmondta-e, vagy nem mondta el, lényegtelen is abból a szempontból, ami ezt megelőzte, tehát az a riadalom, hogy az apámnak ez most hogy lesz elmondva, hogy az apai örökségbe tartozó tükörrel mi történt. Tisztán emlékszem, hogy a pánikhangulat rám is átragadt, és nagyon erősen meghatározta az otthoni állapotomat. Mert ami itt rettentő lényeges, azt hiszem, mert az összes konfliktusunkban benne volt, az a büntudat és a hozzá tartozó félelem, ami nagyon-nagyon beleült a lelkembe. Tulajdonképpen állandóan egyfajta büntudatban léteztem.

Az iskolában – és most felidézem a családi szóhasználatot – sok proligyerekként jártam együtt. Ez egy budai általános iskola volt, ahová egyrészt a budai keresztény középosztály hozzám hasonló gyerekei, másrészt pedig mindenféle egyéb alakok jártak, már csak a város felforgatott szociológiai tektonikájából következően is. Nem is tudom, hogyan és miért, még sosem gondolkodtam rajta, de ott egyszer csak bekattant valami. A dolgok hirtelen irányt kaptak: elindult a lázadás. Ez bizonyára az életkorommal is összefüggött, de azt hiszem, annak is szerepe volt benne, hogy anyámék állandóan „prolizták” az osztálytársaimat, s ezt én kurvára utáltam. Megvolt a szentháromság a számunkra: a P-Mobil, a Hobo meg a Beatrice. Én elsősorban Hobóra jártam, mert a Beatrice számomra is egy kicsit félelmetes volt. Főleg amiatt, ahogy ezt az újságokban közvetítették, és amire egyébként igen-igen fogékony volt a szüleim keresztény középosztályi értékrendje – mellékesen sok egyéb dologgal együtt, amit a szocialista kultúrpolitika közvetített számunkra. Tehát az apámék rettegtek ettől az egész csöves dologtól. És ezért valahogy bennem is volt egyfajta félsz, amikor elmentem egy koncertre, mert a lelkem mélyén én is úgy éreztem, hogy ez a galcsizás azért nem teljesen oké dolog.

Otthon az is nagyon nehezen volt kommunikálható, sőt szinte lehetetlen volt, hogy ki is ez a Hobo, és mi a fenét akar az olyan szövegekkel, hogy „megölöm az asszonyt, megyek, megölöm őt”. Pedig, erre pontosan emlékszem, az ilyen dolgokba próbáltam bevonni az anyámat. Amikor például lefeküdtem aludni – mindig tízkor kellett lefeküdni –, akkor az anyám mindig bejött elköszönni. Ott volt mellettem egy magnó, azt hallgattam, és akkor ő is hallgatta. Direkt nem kapcsoltam ki. És láttam rajta azt a riadt értetlenséget, amit nem lehetett felpuhítani, és amiről nem lehetett beszélni, később sem. Teljesen képtelen volt számomra a helyzet, hogy az anyámék mint egy lila, áttekinthetetlen, követhetetlen maszlagot, elutasították az egészet. Emlékszem például, hogy egyszer volt a Hobónak egy koncertje a Tabánban, és később kiderült, hogy anyámék is elmentek megnézni, hogy mi ez az egész. Nyilván nem mentek bele a sűrűjébe, de így is valami iszonyatos, rettenetes élményről számoltak be utólag, hogy ott részeseges alakok fetrengtek a földön, borosüvegek mindenhol, hánynak, bagzanak, mocskosak, piszkosak, rendetlenül öltözködnek, meg mit tudom én még mit csinálnak.

Az apámnak azért kivételesen voltak pozitív húzásai is. Ilyen volt például, hogy először ő vitt ki meccsre, amikor a Fradi-pályát újra megnyitották, ezerkilencszázhetvennégyben. Nekem a Ferencvároshoz azóta is nagyon-nagyon hosszú és bensőséges viszonyom fűződik. Egyébként ezen az első meccsen a Vasastól kikaptunk 1:0-ra, soha nem felejttem el. És én onnantól kezdve rendszeresen jártam meccsre, egy ideig apámmal, aztán később már a barátaimmal. Tehát ez egy tök pozitív dolog volt, hogy tulajdonképpen a meccsre járás lehetőségét az apám viszonylag korán megengedte. Mi az állószeletorba jártunk. Ott mi még úgy külön álltunk, és kicsit félve figyeltük a kemény magot, még erős szorongások voltak bennem, amikor fölhördült a társaság, rendőrök elől szaladtak, meg hasonlók.

Egy elitgimnáziumba kerültem, mivel majdnem végig kitűnő voltam az általános iskolában. De aztán már az első évben három egész ötre zuhant a tanulmányi eredményem, tekintve, hogy ott hihetetlenül erős benyomások értek, és olyan emberekkel találkoztam, akik radikálisan felforgatták a már amúgy is mozgolódó és szülői szempontból gázossá váló életemet. Tehát ez a csöves dolog átfolyt az alternatív zenébe és az alternatív kultúrába. Akkor jöttek az olyan zenekarok, mint az Európa Kiadó, illetve még előtte a Kontroll vagy az URH, és így ez az egész egy intellektuálisabb formát adott a lázadásomnak. Ugyanakkor a gimnáziumi osztályomba nagyrészt jó tanuló kispolgári gyerekek jártak, akikben nem volt semmi érdekes. Ezért én az osztályomban egyedül ültem a hátsó padban három éven keresztül, és amikor szünet volt, egyből húztam el a végébe cigarettázni, majd amikor befejeződött a tanítás, akkor már ott sem voltam.

Az én barátaim, akikkel ott az avantgarde-ról okoskodtunk, fölöttem jártak egy-két évvel. Tehát elindult egy olyan dolog, hogy én felfelé kezdtem érdeklődni. Velük bandáztam, velük jártam koncertekre, ide-oda. Ezek alapvetően deviáns, művészetek és filozófia iránt érdeklődő gyerekek voltak, akiknek az iskolai ügyek túlélendő rossznak számítottak. Általuk hirtelen nagyon magasra lett téve a léc számomra, mert folyton azt éreztem, hogy tudásban rohadtul messze vagyok tőlük. Ők nekem akkor egyértelműen azt jelentették, hogy az éppen fennállóval való szembenállásnak az egyetlen lehetséges garanciája a művészet. Tehát csak a művészet révén tudjuk megteremteni azokat a dolgokat, amik erodálják a túrheteren politikai állapotokat. Erre rájönni persze egy nagyon hosszú folyamat volt, merthogy rettenetesen meg voltam terhelve a családomtól kapott értékrenddel, amit egyik pillanatról a másikra nem lehetett csak úgy kiszorítani. Így a művészet szent és abszolút szabad kánonja folyamatosan ellentmondásba került azzal a rettenetesen kötött és bigott értékrenddel, amit otthonról kaptam.

Mi egyfolytában azt sulykoltuk egymásba, hogy a cselekvésképtelenségünk realitás. Meg voltunk győződve, hogy ez az állapot soha nem fog megváltozni. Kétségbeejtőnek és kilátástalannak éltük meg a világot. Úgy láttuk, hogy minden arra a rugóra jár, hogy van egy leigázott ország, ahol a hatalom korifeusaitól megszabadulni nem lehet, ezért semmit sem lehet csinálni. Doorst hallgattunk, a rettenetesen szép melankolikus vagy inkább depressziós számaikat, meg Pilinszkyból idéztünk, nyilván felét sem értve, de a hangulatát valahogy vettük. Nagyon szerettük a mélyen depressziós, kilátástalan hangulatú zenéket, mert hát a szövegeket nemigen értettük, hiszen angolul mentek ezek a dolgok. Csak hát, mint Cseh Tamás óta tudjuk, a szabadság nyelve az angol volt, hiszen mindenki azt képzelhetett bele ebbe a nyelvbe, amit csak akart.

Másodikos koromban elkezdtem verseket írni. Akkor ez volt a legfontosabb dolog a számomra. Elvittem őket Tamáshoz, a barátomhoz. Ennek, mint később kiderült,

meghatározó szerepe lett életem további alakulásában. Tamás akkor negyedik volt, filozófus és költő, minden dolgok tudója, s a mi kis társaságunkban hihetetlenül erős tekintéllyel rendelkezett. Ő volt a mester. Amikor elolvasta a verseimet, nem mondott semmit. Aztán amikor egy-két nap múlva fölmentem hozzá, akkor tulajdonképpen egy esztétikai törvényszék ítélkezett a verseim fölött. Gyakorlatilag ízekre szét lett szedve minden szó – a Tamás mellett még egy másik negyedik barátom is részt vett ebben –, és az volt az ítélet, hogy ezt így nem lehet csinálni, ez nonszensz, ez borzasztó rossz. Tehát gyakorlatilag lefejeztek engem esztétikai értelemben. Mindenféle írói és költői ambíciómat egyszer és mindenkorra, teljes mértékben lefejezték. Ez borzasztó sokkoló volt, mivelhogy olyan apparátussal tették ezt, ami ellen teljesen védtelen voltam.

Amikor befejeződött a gimnázium, szegény anyámék a kétségbeesés partjainál voltak, mert marha rossz tanuló voltam, matekból és fizikából megbuktam negyedik félévben, és akkor az ő kedvükért, bár sem a tanulmányi eredményem, sem a felkészültségem nem indokolta, jelentkeztem magyar szakra az egyetemre. Ezt ők családiragromira forszírozták. El is mentem felvételizni, az esélytelenek teljes nyugalomával. Abszolút nem is sikerült, mert hát, azt hiszem, hatvan pontot lehetett volna vinni a gimnáziumból, én meg harminchetet vittem, szóval tök reménytelen volt az egész. De azért elmentem, megcsináltam. Persze nagy ívben ki lettem rúgva.

És akkor, még ugyanazon a nyáron, történt velem egy eléggé mellbevágó dolog. Sose felejttem el. Anyámék éppen indultak egy hónapra Ausztriába. Este fönt voltam a Tamásnál, hiszen ugye meg kellett beszélni folyamatosan, hogy éppen hogy áll a művészet meg a világ. Ez, szokás szerint, egy ilyen vodkázós dolog volt, dumáltunk és dumáltunk, aztán valamikor az éjszaka közepén eljöttem. Ittam rendesen, de azért az eszemnél voltam. És akkor teljesen érthetetlen módon, nyilván eléggé ki is voltam bukva, hogy tényleg, mi lesz velem, meg egyáltalán, szóval nagyon kilátástalannak tűnt a helyzetem, teljesen tanácstalan voltam, írói ambíciók blokkolva, egyetemi ambíciók szintén blokkolva – mi lesz velem? És akkor nem a járdán mentem, hanem a Margit körút közepén, és az isten tudja milyen okból, de valahogy betörtem három kocsi ablakát. És az volt a balszerencsém, hogy pont jött egy járóautó, szemből, sose felejttem el, vett egy ilyen hajtűkanyart, bumm, bevágódott mellém, letepertek a földre, bilincs, gumibot, be hátra, irány a rendőrkapitányság, és bebasztak egy cellába. Ez hihetetlenül erősen hatott rám. Szóval az a helyzet, az az állapot, ott a cellában, tényleg elképesztő volt. Nagyon beszartam. Ott tartottak délután kettőig. Ez akkor mindennek a betetőződése volt valahol. És az anyámék másnap mentek volna Ausztriába, és tudtam, hogy le van lőve az ő útjuk is, és mindennek vége, és én itt vergődök a társadalmi létezés periferiáján, a tökéletesen deviáns és beilleszkedésképtelen gimnáziumi négy év után. Tehát ez valami végpont volt, úgy éreztem.

Aztán kiengedtek, de a nyakamba akartak varrni egy felfüggesztettet, mert azzal gyanúsítottak, hogy lopni akartam. De szerencsére az anyám talált a páciensei között egy akkoriban marha nagy fejnek számító ügyvédet, és az ő segítségével nagy nehezen sikerült az egészet levernő szabálysértésre, de tizenötezer forintot így is le kellett perkálniuk a szüleimnek, ami akkor, nyolcvanháromban azért igen húzós pénzösszeg volt. Tehát tulajdonképpen azt lehet mondani, hogy a gimnáziumi időszak kicsapongásai és kísérletei valahogy falhoz értek akkor.

Utána aztán egy lebegő, ködös időszak kezdődött, ami tulajdonképpen mind a mai napig tart – persze nem elhanyagolható hullámzásokkal, illetve kitisztulásokkal és elhomályosodásokkal. Nem mentem el dolgozni, mert anyámék mindig tudtak annyi

pénzt adni, hogy éppen ne haljak éhen. A Tamástól meg a többiektől fokozatosan távolabb kerültem, mert ők mind a bölcsészkarra kerültek, és valahogy egyre magasabb lóról kezdtek beszélni velem, amit viszont én egyre kevésbé tudtam elviselni. Az új barátságok pedig egy olyan szellemet közvetítettek felém, hogy csajozni kell, minél több csajjal kell lefeküdni. Tehát ez a klasszikus *férfitempó* kúszott be. Mindent számszerűsíteni kellett. Hogy akkor most a hétvégén volt egy áru, hét közben volt egy áru, meg nem tudom én, mikor mennyi. Szóval bejött egy ilyen versenyszellem. Tehát a permanens kíváncsiság és a vadászmerttalitás jellemezte a nőkhöz való viszonyomat. Ez úgy nézett ki, hogy mindig volt egy kocsmai találkozás egy-két emberrel. Aztán a csajozás-része a dolognak ez után a nagyon erős kocsmai megalapozás után kezdődött. De előtte még hosszasan üldögéltünk, és sörözés közben megbeszéltük az előző éjszaka történéseit, aztán onnan vettünk rajtot. Nem kapkodtuk el, noha voltak ilyen hektikusabb, kimondottan a csajozást preferáló figurák, akik azt mondták, hogy most már akkor ezt a sört nem kéne, hanem induljunk végre. De volt egy erős mag, ezek közé tartoztam én is, akik azt mondták, hogy azért még egy-két sört meg kell inni és egy-két dolgot még meg kell beszélni. Úgyhogy általában éjfél felé indultunk, akkor már eléggé derűs állapotban. Szóval rendesen be voltunk ütve. És hát lényegében az volt az alapelvünk, hogy minden csaj csaj, és tulajdonképpen csak a strigulákat kell húzni. Az éjszaka adott pontján pedig már nem nagyon volt nehéz – mint egy ruhatárból – kivenni a lányokat, akik között voltak ilyenek, olyanok, amolyanok. Nagyon sokan. Kevésre emlékszem már közülük, mert ezek tényleg ilyen válogatás nélküli akciók voltak. A fő vadászterep egyébként a Fiala Művészek Klubja volt.

Ezek abszolút egyéjszakás csajok voltak. A szüleim nem látták, hogy mikor érkezem a nővel, mert amikor megjöttünk, az már legalább hajnali három-négy óra felé volt. A szobámban pedig azt csináltam, amit akartam. Amúgy pedig, meg kell jegyeznem, hogy a szülői szeretet, a szülői segítség az határtalan, nagyon. Valóban. Mert soha egy pillanatig nem volt kétséges, hogyha bajba kerülök, ők segíteni fognak. És ez mind a mai napig így van. Hiszen lényegében ma is annak a lakásnak a bérleti díjából élek, amit ők kiadnak. Ez persze nagy mázli, hogy nincs szükségük arra a pénzre, és meg sem fordul a fejükben, hogy engem baszogassanak, hogy mikor fogok már pénzt keresni. Anyám próbálkozott egy ideig, de néhány éve feladta.

A „Megáll az idő”-ben van az a szép jelenet, amikor az Őze áll a pultnál a sráccal és nagyokat sóhajt, és mondja, hogy ne jelentkez, ne tanulj, mert hogy: „ezeknek”? Ez nagyon szépen el van kapva ott, ez tényleg így néz ki: van a privát, igaz, hiteles történelem, és van az a történelem, ami zajlik, illetve amit mondanak. És ennek a kettőnek semmi köze nincs egymáshoz, és ezért aztán, mondjuk én a március tizenötödikére mindig elmentem, meg csináltunk a gimnáziumban október huszonharmadikán ilyen happeningeket, de közben mindig ilyen rettenetes félelem volt bennem, és ez nyolcvannyal-nyolcvankilencre, az egész Fidesz-dologra is vonatkozik, hogy ott például én egész egyszerűen féltem, be voltam szarva, és ez a családban úgy jelent meg, hogy „vigyázz, fiam, nehogy belekeveredj valamibe!”, és ez nagyon mélyen belém lett nevelve. Utólag szégyellem is, hogy nem voltam bátrabb.

Amikor meghalt valamelyik komcsi vezér – a Brezsnyev után ki volt? A Csernyenko? –, na mindegy, amikor meghalt ez a fasz, a gimnáziumban a folyosón felragasztottam a képét, és alá pedig az újságból kivágott betűkből odaragasztottam egy címet, hogy „meghalt a cselszövő”. Persze az osztályfőnökünk megkérdezte, hogy ki csinálta ezt. És ezt mind a mai napig nem tudom magamnak megbocsátani, de nem jelentkez-

tem. Nagyon mélyen kódoltak voltak a félelmeim. Emlékszem, az Illyés Gyula temetésén például kint voltam az anyámmal. Örült tömeg, és akkor ott az anyám találkozott egy páciensével, aki ilyen ellenzéki körökben izzított annak idején. És akkor pár pillanatra múlva az anyám mondta, hogy menjünk innen, gyorsan. Én nem is értettem, hogy mi van, csak otthon mondta, hogy hát biztos tele volt titkosrendőrrel ott minden, és ne hogy az legyen, hogy lenyomozzák, kik vagyunk, s a többi, s a többi. Mert az anyám bátran kezelte ezeket a palikat, mondván, hogy ő már nem veszíthet semmit, de azt nem akarja, hogy ebből nekem is valami bajom legyen. Ez volt a duma. Úgyhogy az ilyen dolgok azért nagyon mélyen beleivódnak az emberbe.

Tehát végül is annyi pénzem mindig volt, ami nagyon kellett, mert anyámék elláttak; oda mentem, ahova akartam, és ugyanúgy pörgettem tovább az éjszakai életemet, ahogy korábban, csak mindig egy kicsit intenzívebben. A helyszínek is nagyjából hasonlóak voltak, az emberek is, ez persze tágult, bejött az alternatív kultúrából is néhány figura. Amikor ugyanis nyilvánvalóvá vált számomra, hogy soha nem leszek költő, és hogy sohasem fognak fölvenni az egyetemre, akkor lényegében mindenféle lelkiismeret-furdalás nélkül teljesen belevetettem magam az abszolút bulizós, éjszakai Budapestbe. És amíg a gimnáziumban lényegében mindentől, tehát a szórakozásból, az éjszakázásból, a bulizásból, a csajozásból lelkiismereti kérdés teremtődött, merthogy folyamatosan úgy éreztük, hogy húszéves korra végre meg kell születnie a nem tudom én kicsodának, és fel kell építeni egy kész személyiséget, addig később egyszer csak minden érvénytelenné vált, és úgy fogalmazódtak át a dolgok, hogy akkor most nyomassuk ezerrel, hiszen úgysem tudunk semmi mást csinálni ebben a rohadt világban.

Ha jól emlékszem, ezerkilencszázkilencvenben költöztem el először otthonról, ha nem is véglegesen, mivel nem vittem át a cuccaimat egy másik lakásba, de gyakran volt, hogy napokig nem voltam otthon, mert egy csajnál aludtam, illetve hát tulajdonképpen ott laktam nála. Pontosabban többedmagammal laktam ott, mert bandázás nélkül nem igen tudtam elképzelni az életemet. És most, hogy erről beszélek, nekem is nagyon érdekessé ezel szememben, hogy a női történetek mennyire a háttérben vannak, tulajdonképpen kíséreznek vagy mi a feneként szolgálnak az életemben. Tulajdonképpen itt is a helyzet volt az érdekes és izgalmas. Az, hogy van egy lány, a neve, lám-lám, nem is fontos, aki hihetetlenül odaadó, főz ránk, meg minden egyéb. És van egy különös feeling, az, hogy életemben először élvezem azt a fajta szabadságot, amit a szülőkről való valamilyen fokú leválás jelent, hogy odacsodíthatem az akkor létező összes barátomat, és hogy egy harmincöt négyzetméteres lakásban hatan-heten alszunk, a lány napközben dolgozik, nekem gyakorlatilag semmi dolgom, és ott vannak ezek az emberek, akik mindig hoznak egy üveg pezsgőt vagy vodkát, és egy permanens, mondhatjuk úgy, bulizás állapotában létezőnk.

Nagyon nehéz bevallani, de azt hiszem, hogy én alapvetően gyenge ember vagyok, tényleg, és ez nem hipokrita álszenteskedés. Egyszerűen arról van szó, hogy eljön az a pont, amikor már menekülnék ezekből a partnerkapcsolatokból, amikor minden ösztönös cselekvésem abba az irányba hat, hogy szétfeszítsem a kereteket: eltűnök napokra, éjszakákra, nem telefonálok, itt ülök, ott ülök, alkalmi nők kerülnek a képbe, egyre többen és egyre változatosabb formában, és akkor az a vége, hogy a csajok szedik a sátorfájukat, mert azt mondják, hogy hát nem lehet velem élni, meg hogy hiányolják belőlem az odaadást, azt, hogy – úgymond – perspektívában gondolkodjak meg biztonságot nyújtsak. Tegnap éjszaka is végig arról beszélgettem egy barátommal, hogy képtelen vagyok egy kapcsolatot akár csak egy időre is úgy jóváhagyni, hogy arról azt gon-

doljam, végleges. Mert ha arra gondolok, hogy valami most már az egész életemben változatlan lesz, hogy minden megáll majd, az szörnyű rettegéssel tölt el. És abban a pillanatban, ahogy egy nőnél meglátom és megérezem azt, mint ahogy ez előbb-utóbb majdnem minden komolyan vehető nőnél érzékelhetővé válik, hogy úgymond „tervei vannak velem”, akkor én megrettenek, mert azt érzem, hogy innentől kezdve egy életet akar valaki rám bízni, miközben a sajátommal is iszonyú nehezen birkózom meg.

Volt egyszer egy csaj, akivel négy évig tartó buliban voltam. Az volt az első olyan nő-élmény az életemben, amikor azt gondoltam, hogy ez egy egészen fantasztikus dolog. Ugyanis az a csaj egyszerre volt haver és szerető, tehát minden, amiket ilyenkor szokásos végigmondani. Az is állatira imponált nekem, hogy vidéki lány volt, tehát nem ebből a budapesti beltenyészetből származott, akiről tudom, hogy ki volt és ki lesz. Baromira élveztem az egészet, és akkor egyszer csak bejött, ha nem is teljesen tudatosítottan, hogy akkor most révbe értem. Ettől totál beszartam. Ez a csaj Debrecenben tanult, tehát inkább csak a hétvégeken voltunk együtt, vagy esetleg én mentem Debrecenbe. Tehát egy hétnél többet nem voltunk együtt, illetve hát a nyár volt az, amikor akadtak hosszabb periódusok is. És miközben baromi jól éreztem magam ebben a kapcsolatban, Pesten jártam a köreimet. Tehát valami, nem is tudom pontosan, talán egy féktelen önzés volt ebben a részemről, és ez azóta is jellemző rám, mivel én a többi nő iránti vágyaimat azóta is változatlanul kielégítem. Tehát folyamatosan volt három-négy olyan pont Budapesten, ahova bármikor felmehettem, és ott lehettem akár több napot is. Csakhogy ezek nem voltak azért a szónak a klasszikus értelmében vett jó csajok. Már-mint egyszerű esztétikai értelemben. Ami azért nekem valahogy mindig roppant fontos volt. Jó, az persze bármikor előfordulhatott, hogy egy este az ember szívacsos tekintettel valami nagyon-nagyon gyenge áruval akadt össze, de akkor reggel mindig gyorsan elhúztam, mert az, hogy egy ilyenrel másnap is együtt legyek, az tök ki van zárva.

Sokszor voltam már olyan helyzetben, hogy egyszerre több nő is volt az életemben. Ezekben a felállásokban csak nagyon ritkán fordult elő, hogy valamelyik tudomást szerzett volna a másiktól. És bármennyire is hihetetlen, de én ezt mindig örületes lelkiismeret-furdalások közepette éltem meg, mert ezek a nők általában abszolút odaadók és elragadtatottak voltak irántam, és úgy éreztem, hogy be vannak csapva, de legalábbis az egyik mindenképpen be van csapva. Csakhogy amikor ki akartam hagyni az egyiket a képből, egyébként ilyenkor fejben fontoltam meg a dolgot, pusztán lelkiismereti okokból, tehát nem a szívem és a vágyaim alapján, akkor egy hónap után, az egyik éjszaka közepén egyszer csak beütött, hogy a másik is hihetetlenül fontos. És miután visszamentem hozzá, előfordult, hogy váratlanul fennakadt a horgon a legjobb barát-nője is. Baromira szégyeltem magam, de sosem volt szívem egyikről sem lemondani.

Mióta a szüleim megvették nekem ezt a lakást, ennek nagyjából öt éve, egész egyszerűen kialakult, hogy van egy sérthetlenségi területem. Ugyanakkor az, hogy egyedül vagyok, teljesen megőrjít: nem tudok nyugton lenni, mert valahogy mindig fölbukkan valami újabb áru. És lényegében teljesen magányos az életem, mivel egyelőre nem ütköztem olyan valakibe, akinek alapvető engedményeket tudnék tenni, vagy lemondani tudnék bizonyos dolgokról. Ugyanakkor abszolút megvan bennem a vágy a gyerekek iránt, van bennem egy elérzékenyülés, ha a barátaim gyerekeivel találkozom, és valami olyan modellen gondolkodom, bár még nem tudom pontosan, és félek, hogy gyakorlatilag ez elég nehezen kivitelezhető, arról nem is beszélve, hogy egy ilyenre egy csaj esetleg igent tud-e mondani. Tehát a kétkétes modellen töröm a fejem. Volna egy közös, családi, idilli lakás, de nekem, ha esetleg apa is lennék, volna egy másik lakásom

is, ami nem föltétlenül egy kéjlak, hanem egy olyan hely volna, ahol az ember dolgozhat, egyedül lehet. Azaz megvolna a lehetőség, hogy az egymásba zártságtól és – tudom, ez egy ronda mizantróp duma, de nem tudom másképp mondani – az egymás segében éleéstől megszabaduljunk. Szóval én még mindig nem érzem magam abban a stádiumban, hiába vagyok harmincöt éves, hogy összekössem valakivel az életemet a véglegesség jegyében fogant formában.

Már csak azért sem, mert én tulajdonképpen úgy gondolom, hogy számomra az önpusztítás ideológiája a legrokonszenvesebb. Ha ugyanis elfogadom, hogy csak magamért tartozom felelősséggel, minden a helyére kerül az életben. Arról nem is beszélve, hogy ez egy nagyon erős hagyomány a magyar kultúrában is. E tekintetben egyébként a legnagyobb hatással Hajnóczy Péter figurája volt rám, valamint a rockzenének azok a vonulatai, amelyek ezt az életformát reprezentálják. Hogy miért van bennem az ilyen szellemiség iránt egy hallatlanul nagy fogékonyság, az – anélkül, hogy most itt vulgárpiszichológiázgatni akarnék – nyilvánvalóan a gyerekkori és családi meghatározottságokkal magyarázható. Abban az értelemben, hogy kamaszkoromtól fogva tudom, mivel szemben akarom önmagamot pusztítani. Ezért akár törvényszerűnek is lehet tartani, hogy a szülői ház és a középiskola nagyon kontúros, nagyon erős kontextusa húszéves korom után valahogy szétesik. Minden kicsit ködössé válik, a gimnáziumnak ez az örületesen sűrű szövege felfeslik, az ottani nagyon markáns figurák eltűnnek az életemből.

Nem sokkal múltam húszéves, amikor életemben először voltam a lovin. Aztán valahogy elkezdtünk kijárogatni. Alapvetően a galoppra, mert az ügető nekem soha nem jött be. Mindig is volt számomra egy mitológiája a lóversenynek. Mind az irodalomban, mind a kultúra egészében megtalálható ez, s valahogy nagy kedvem volt mindig a bohém életformához. A lóverseny pedig ezt az igényt pontosan kielégítette. Érdekes módon ott a játék kevésbé kapott el, ugyanis akkor már a lóverseny ki volt zsigereelve, tehát nyerni már nem nagyon lehetett, mivel alapvetően szét volt csalva minden. Volt annyi eszem, hogy lássam: egyfolytában bundáztak mindent. Az apró részleteknek nem mentem utána, hogy kinek hogyan és miért éri meg, illetve miért nem éri meg, mikor fogja vissza, miért fogja vissza a lovat, de hát ezt lehetett tudni és lehetett is látni. Ami mégis elkapott, az a dolog szociológiai része volt, tehát az emberek, akik ott jöttek-mentek, ezek az egészen szakadt, nyomorult kisemberek, akiken látszott, hogy az utolsó fillérjüket is kiviszik, és húsz forinttal játszanak. Egészen egyszerűen szerettem ott ácsorogni a pultnál, fröccsözni, hallgatni a dumákat, azt a nyelvet, aminek csak ott volt értelme. Ha valakinek a kezébe adnak egy Turfot, amiben a futamok esélyeit értékelik, ott egy olyan nyelv van, hogy adott esetben, ad abszurdum, a laikus egy szót sem ért belőle. Két barátommal jártam, egyik sem volt hazard pas, de láttam embereket, akik kockára tették az életüket, és lakásokat láttam elmenni, rózsadombi villát lecserélni Bocskai úti garzonra, meg efféléket. Sokszor voltunk ott, de ennek nem alakult ki semmiféle szenvedélyes rendszeressége. Mentünk, mert szerettük. Ennyi.

Ami viszont igazán bejött nekem, az a kártya volt. Volt egy ilyen baráti társaság, kialakult egy csapat, akikkel sokat járkáltunk ide-oda, velük baráti alapon pókerestünk. Amikor barátok játszanak, az persze elég groteszk dolog, mert most egymástól elvenni a pénzt, hát azt nem. Tehát ott tulajdonképpen viszonylag kicsi alapon ment az egész, de emlékszem, hogy Siófokon, amikor lent izzítottunk nyáron, ott volt olyan, hogy hajnalban elkezdtük, és reggel tízkor még ott ültünk és zslugáztunk, és hát se isten, se ember, se semmi. A csajok már rég hazamentek, mi meg ott ültünk. Na, akkor megcsapott ennek a szele. Valamennyire persze igyekeztem azért kordában tartani az

ilyen irányú szenvedélyeimet. Hát nem könnyű. Amikor ez a kártya nagyon bejött, az akkor volt, amikor ideköltöztem, tehát olyan öt éve, és elkezdtem járni itt a második utcában egy egységbe. Ez egy kocsmá, ami azóta is ilyen klubszinten működik nekem. Tehát ez nekem olyan, hogy tényleg bármikor lemegeyek, nem kell beszélni senkivel semmit, benyomom a két kávé meg a két korsó sört. Na, ott kialakult egy ilyen pókeres társaság.

Én egyszer kerültem olyan helyzetbe, három évvel ezelőtt, hogy vesztettem kétszázkilencven ezer forintot, egy ilyen örületes, mámoros éjszaka során. Valahogy beestünk úgy hajnali háromkor, épp volt egy lyuk, beültem, nagyon be is voltam rúgva, és akkor csak ketten maradtunk egy partiban. Mivel nem volt senkinél készpénz, az egyik pasi, aki éppen kiszállt, írta, hogy most akkor hol tartunk. A végén kétszázkilencvennél álltunk meg. Nálam egy dámapóker volt, a faszikámnak pedig, akivel játszottam – valamelyik műszaki főiskolán tanított – egy ászpókere volt. És akkor vártam két napot, három napot, nem is tudom, magamban gondolkodtam, hogy most mi a szart csináljak. Aztán amikor legközelebb lementem, éppen ott volt megint, most tavasszal lesz egyébként három éve, és azt mondta, hogy megadhatom a manit részletekben is. Tulajdonképpen rendes volt. És akkor én nagyon lassan, ilyen tízezres meg húszezres etapokban már visszaadtam neki nyolcvanezret, amikor egyszer csak eltűnt. Két nappal később hallottam, hogy állítólag elütötte valami autót, mert részegen ment át a piroson. És amiért nagyon szégyeltem ma is magam, az az, hogy tulajdonképpen megkönnyebbültem, amikor ezt meghallottam. Amúgy a póker azóta is fesztén tartja magát nálam, ami folyamatosan egy kísértés, mert azért én tisztán látom a lehetőségeimet, főleg ami az anyagi korlátaimat illeti.

De ami ennél sokkal veszélyesebb és keményebb, az a rulett. Az nagyon elkapott, hiszen ahogy a lóversenynek is megvan a maga hangulata, úgy a rulettnek is megvan a maga miliője. Tehát ez az egész színház, ami ott megy, a francia terminológia, a krupié, minden. De mivel valutám nem nagyon szokott lenni éjjel háromkor, s az összes kaszinó is valutával üzemel Budapesten, meg hát a nyakkendő sem az én világom, ezért én inkább ezeket a játéktermeket preferálok, amik azért nem annyira primer bulik, mint egy pókerautomata, ahová csak bedobja az ember a pénzt és nyomkodja a gombokat, mivel mégis van egy bura, a bura mögött pedig ugyanúgy forog egy tárcsa, mint a kaszinóban, és a golyót is egy automata lövi ki. Tehát valamennyire őrzi az egésznek a morzsáit. Szóval tébolyító, totál tébolyító az egész.

Nagyon sok, szóval, tehát aki standard nő, azok közül, végül is, hát egyszer-egyszer mindegyik eljött. Olyan nem volt, hogy én valakinek azt mondtam volna, hogy ide megyünk vagy oda megyünk, és nem jött el velünk. Persze, abszolút, mindegyik kíváncsi volt. Aztán ott álltak mellettem a lányok, volt olyan, akinek volt ebben múltja például, tehát ő már kiszállt, de korábban ő pontosan egy ilyen nagyéletű nő volt, aki Monte Carlóba járt ki, és ő persze hát teljes joggal le is nézte ezt az egész játéktermes bagázst, de hát azért az irántam való szolidaritásból eljött. Aztán volt olyan, akit egyáltalán nem érintett meg, és végigunatkozta tulajdonképpen, csak hát kitarzott. De olyat egyet sem láttam, talán ennek az egy nagyéletűnek a kivételével, aki olyan kurva nagy izgalomba jött volna a dologtól. Szóval azok a lányok, akikkel ott voltam, azok csak úgy eljöttek, de igazából annak örültek, hogyha, mit tudom én, kivettünk harmincezer forintot, és akkor abból meg lehetett inni egy whiskyt.

Hesse írja a „Füüdövendég” című könyvében, ő egyébként egy tutira avatott szerző a témában, hogy egyszer csak azt érzi az ember, hogy valamilyen magasabb erővel, ha-

talommal, sorssal, véletlennel, nem tudom én kicsodával kezd el beszélgetni vagy parolázni, és van egy olyan fázisa a dolognak, hogy nyersz – mert valamikor azért nyersz, az biztos, noha végső soron hót zihér, hogy bukó vagy, de valamikor azért nyersz. A dolog pszichológiáját a következőképpen látom: az egyik az, hogy mindig arra emlékszel, amikor nyertél. Hiába buksz sorozatban örületes pénzeket, mindig arra emlékszel, hogy nyertél. És amikor ott állsz az asztalnál, akkor egyszer csak egész egyszerűen bejön egy olyan irracionális érzés, hogy amikor eltalálsz valamit, akkor azt hiszed, hogy azt te csináltad. Tehát elhiszed, igen, elhiszed, hogy te csináltad. Pontosan úgy, mint amikor valaki gólt lő a futballban. Az joggal mondhatja, hogy csináltam három cselet, majd elfektettem a kapust, a gólvonalon körbetáncoltam, aztán sarokkal be. És a rulettnél is pontosan ugyanúgy éli át az ember, minthogyha a saját teljesítménye volna, és amikor te találsz el a számot, akkor a másik gratulál neked, és amikor ő találja el, akkor te gratulálsz neki, hogy mennyire frankón csinálta. Szóval van egy ilyen része a dolognak, és ezért baromi nehéz megállni. Szóval ami pénz nálad van, azt biztos, hogy otthagysz. Legalábbis én akárhányszor játszottam, biztos, hogy mindent otthagytam. És hát sajnos egypárszor én is besegítettem olyan történetekbe, noha csak asszisztens voltam, de kötéllal se lehetett volna visszatartani a srácot, igaz, meg se próbáltam, hogy a létező összes pénzét, amit telefonszámlára, gázzámlára meg ilyenekre tett félre, több százezer forintot, egy este megetesse a rulettel.

Ez nagyon el tud sodorni és hihetetlenül antiszociálissá tesz abban az értelemben is, hogy amikor eljön az éjszakának az a pontja, amikor normális esetben, vagy régen, vagy mit tudom én, tehát a pultnál volt két jó csaj, akkor átültél és elkezdtlél velük dumálni, akkor ezen a ponton nem ez történik, hanem az ugrik be, hogy gyereünk, menjünk a játékterembe! És kegyetlen dolog ilyen mondanivalót mondani, mert nagyon jó barátom a srác, akivel járkalunk, de olyan hihetetlenül ijesztő példa az övé, ahogy kilúgozta magát mindenhol, ahogy hiteltelenné vált gyakorlatilag az összes barátjával szemben, ahogy egyirányúvá lett az élete, ahogy abszolút önvészélyessé és önpusztítóvá vált, és olyan pénzeket játszott el, amiket egyébként a saját önfenntartására kellett volna fordítania, és hiába volt benne ilyen kisebb seftekben, ahogy azokból lett valami pénze, azonnal mindent, de mindent benyomott a rulettbe. És itt azt éreztem, hogy valahogy ezen az örületes szenvedélyen, ami egyébként rajtam is erőt vett, mert ezek ugyanúgy működtek nálam is, úrra kellene lennem.

Nekem egyébként az a szerencsém, és azért egyszerűbb a helyzetem, mert nincs elég pénzem, és így meg tudok állni, mivel az utóbbi néhány évben én egész egyszerűen nagyon szarul állok anyagilag, tehát lényegében csak az ilyen szülői apanázsokkal utazom, és amikor anyám ad huszonöt rongyot, és abból félórán belül eljátszom tizenötöt, akkor baromi szarul érzem magam, mert tudom, hogy ez mégiscsak túlzás, de aztán amikor a maradék tíz is elfogy, akkor kész, annyi. Nincsen több bukóvári. Legfeljebb iszonyú szorongás, halálfélelem és kétségbeesés. De sajnos ebbe kurvára bele lehet szaladni, főleg akkor, hogyha az embernek nincsen pénze, és kölcsönökből kezd el játszani. Van egy másik barátom, akinek volt Budán egy öröklakása, és láttuk, hogy két fekete BMW áll folyamatosan a háza előtt, és hát őt várták, mert olyan adósságai voltak, hogy két hétig menekült a városban, aztán rájött, hogy nem tud mit csinálni, el kellett adnia a lakását, és abból fizetni. Szóval, sokan nem tudnak megállni. Én egész egyszerűen attól szartam be, hogy közel kerültem ahhoz a ponthoz, amin ha átzuhan az ember, akkor már csak a végső kollapszus következhet, mivel egész egyszerűen már nincs mit megmozdítani. Ez olyan, mint amikor a heroinistát beszélgetik a lakásába két

űveg ásványvízzel, és nem tud mit csinálni, és csak fetreng és fetreng, míg föl nem dobja a talpát.

Én mindig számra játszom, egy számra vagy kettőre, színre soha, sorra soha, meg kvadrátokra se nagyon. Hanem általában egy vagy két számra játszom, és mindig az a stratégia – persze ezerszer megbukott, de hát ez egy ilyen mánia –, hogy akkor a szomszédokat kell. Számra. Tehát van egy száma az embernek. Kialakulnak, amiket mániákusan megjátszik. Mit tudom én, nekem volt a tizenhetes, az egy rulett-történeti szám különben, a „Rulettkirály” című könyvben is meg van írva. Most hirtelen nem jut eszembe, hogy is hívták a pasast, a főhőst, mert a könyv formailag fikciónak látszik, de valójában egy valóságos történet. Na mindegy, szóval volt egy ilyen pasas, aki kiment Monte Carlóba, mit tudom én, az utolsó ötven frankjával, és megtette a tizenhetest, mielőtt föbe lövi magát, és négyszer kijött egymás után, és a pasi azzal állt talpra, és csak játszott, csak játszott, csak játszott. Az egy nagyon jó könyv. Nincs ugyan jól megírva, de maga a nyersanyag annyira átüt, meg annyira erős, hogy az gyönyörű. Nahát, szóval a tizenhét, a tizenkilenc és a harminchat, nekem ez a három állandó számom van. És ha ezt mániákusan játszom, hát nincs az az isten, aki vagy ami elérhető, hogy előbb-utóbb valamelyik ne jöjjön ki. De hát szóval az ember tulajdonképpen mindig csapdában van, bármilyen stratégiát is alkalmaz.

Ez egyébként úgy is alakulhat, tök véletlenszerűen, hogy egyszer csak a két vagy három szám mellett ide-oda rakogtat az ember, és véletlenül megnyom egy komolyabb tétet egy addig indifferens számra, és csodák csodájára kijön, és akkor onnantól kezdve az a szám megy. Nekem ilyen volt a huszonkilences. Egyszer mentünk egy kocsmából a játékterembe, és akkor az első szembejövő csajt megkértem, hogy mondjon egy számot nulla és harminchat között. És akkor ő mondta a huszonkilencet. És amikor bementem, ezt tettem meg, és nyertem vele hatvanezer forintot. Egyébként örületes érzés, amikor az ember nyer. Fantasztikus! Szóval az szinte leírhatatlan! Egészen biztos, hogy egy közepes orgazmusnál jobb. Döbbenetes, és hát ott, azok az arcok, a nyérő arcok, ahogy ott egy tekintetben a győzelem meg tud jelenni, hát a sajátomat ugyan nem látom, de a körülöttem lévő embereket igen, vagy azt, akivel együtt vagyok, azt is látom, az valóban döbbenetes! Fantasztikus! Leírhatatlan!

Én egyedül nem járok. Na jó, néha elmegyek, de remélem, ebből nem lesz rendszer. Onnan lehet megállapítani, hogy valaki ebben totál el van szédülve, hogy rendszeresen jár egyedül is. Tehát pont olyan, mint a heroinista, aki egyedül is lövi magát. És hát kijönni hajnalban, egyedül, mit tudom én, az valami szörnyen demoralizáló dolog. Egészen más, ha az ember a haverjával van, s bánatában megihat egy vodkát, és megbeszélheti, hogy tulajdonképpen mi is történt. A másik, hogy tényleg nem a pénzről szól a dolog. Tehát azt kell megtapasztalni minden ilyen szerencsejátéknál egyébként – mondjuk persze én csak kettőről beszélhetek, mert csak ezekbe nyaltam bele így komolyabban, tőlem telhetően, tehát ez a póker meg a rulett –, hogy egész egyszerűen csak látszólag van bennük a pénzről szó. Ez persze kikapcsolhatatlanul fontos elem, ez nyilvánvaló, de amikor az ember benne van a játékban, és van előtte százezer forint, ami azért nem semmi, és nyilvánvaló, hogy főleg az olyan emberek számára, akikkel én körül vagyok véve, százezer forintra már úgy rá lehet indulni, de mégsem ez a lényeg. Amikor nem állsz meg, hanem egész egyszerűen visz ez a dolog, az nem feltétlenül azért van, hogy több pénzed legyen, mert az a százezer is bőven elég volna, hanem egész egyszerűen az a lényeg, hogy most hirtelen kezdet lehetett fogni valami irracionális hatalommal. És ebből adódóan, ami megint nagyon veszélyes, és egyébként az egész

életben, annak apró-cseprő gyakorlati részleteiben is megjelenik, hogy ha így játszik valaki, a pénz teljesen elveszíti az értékét. Tehát olyan, mint amikor valaki gyerekkorában Capitalyzott, vagy nem tudom mit csinált, tehát körülbelül olyan viszony alakul ki a pénzhez. Egyébként itt a legtöbb pénz, amit a barátommal kivettünk, az, mit tudom én, ketten csináltuk, az kétszáznyolcvanezer forint volt.

Ez baromi jó érzés, de nem is a pénz mennyisége, hanem inkább az, hogy nyertél. Persze az is nagyon nagy érzés, hogy van pénzed, és délelőtt tízkor százezer forinttal a zsebedben sétálsz a Körúton. Csak hát ezt a pénzt úgyis visszaviszed, mindenképpen visszaviszed. Egyszer megfogadtam, hogy na, mondom, itt van most, mit tudom én, nyolcvanezer forint a fiókomban. Évek óta nem volt nekem ennyi egyben, és akkor mondtam magamnak, hogy ezt most beosztom. Vagyis hát egyszerűen majd élek belőle, mint valami rendes polgár. De nem, ez nem megy! Ez képtelenség! Lehetetlen! Tehát ebből még, jó, nem azt mondom, hogy soha, de talán ezt is mondhatom, hogy ilyen pénzből még villanyszámla nem volt kifizetve. Ilyen pénzből még soha nem vettem semmit, legfeljebb egy kis rádiót, erre nagyon büszke is vagyok, mert az egyetlen alkalom volt, hogy egy nyereményből vettem magamnak valamit, mert már nagyon kellett az ágyam mellé. Mást nem vettem. Sohasem. Szóval, jó, a pénzhez való viszonyom nyilván azért is más, mint az átlagemberé, és nemcsak a játék miatt, mert mondjuk, ha az embernek kevés pénze van, és egyszer váratlanul többhöz, sokhoz vagy relatíve sokhoz jut, akkor borzasztó boldog, és kihasználja, és mindenkit meghív, taxival megy ide-oda, nagy lábon él.

Ahogy az adrenalin szint megemelkedik, azt borzasztóan lehet élvezni. Szóval az tényleg, azt hiszem, egész egyszerűen egy olyan működés, ami különbözik minden másától. Tehát az izgalomnak ez egy olyan foka, amikor tényleg se kép, se hang, és ott állsz és nézed, és pörög és pörög, és bármelyik harminc másodpercben megtörténhet a csoda. Azt gondolom, hogy az adrenalin szempontjából a rulett az egy sokkal intenzívebb dolog. Abszolút más. Igen, mert a póker, persze, tudom, merthogy a pókerben mégis csak lehet beszélni egyfajta irracionális figyelemről, mert ott azért figyel az ember. Más-különben nem lehet játszani. Vagyis csak a hülye nem figyel. Na most a rulettnél is óhatatlanul megmozdul az a bázis, ami a figyelmet irányítja. Csakhogy itt semmi értelme. Itt eleve semmi, de semmi értelme nincs, mert egy ilyen gépies dolog az egész tulajdonképpen. Egy teljesen beteg és abszolút illúzióromboló dolog, tudom, pontosan tisztában vagyok vele, és ennek ellenére csak megy az ember, megy, mert mégis van az egész dolognak valami, nem is tudom, hogy mondjam, de van az egésznek egyfajta ünnepélyessége. Egy rendes rulettzalomban, tehát ott, ahol tényleg fel vannak öltözve az emberek, ott áll egy krupié, ő gurítja, ő adja meg az egésznek az igazi értékét. De szörnyen be tud kattanni az egész, és amikor ezt csináltuk és csináljuk, mert ennek azért mindmáig van egyfajta rendszeressége az életben, akkor azért nekem ez borzasztó. Csodálatos is, de borzasztó is, mivel ezekkel az emberekkel, akárhogyan is nézzük, a diskurzus leszűkül. Ezt én nagyon pontosan tudom, mert azok az emberek, akik ezt csinálják, azok kizárólag, és ebbe én is kicsit belementem, mert hát azokkal, akikkel mentem, másnap, vagy két nap múlva telefonálnak, és akkor kizárólag arról van szó, hogy mi is történt, mikor mi jött be, mi nem jött be, mit játszott, miért játszott, miért nem játszott, s ehhez képest a nem tudom micsoda miért volt úgy, s ha buktak, akkor huszonötször elmondják, hogy soha többet, és két pohár sör után, vagy van, akinek az alkohol se kell, már arról van szó, hogy nézzük meg, mennyi van nálad, mennyi nálam, és akkor induljunk el megint. És kizárólag, kizárólag, kizárólag erről szól az egész. Másról nem lehet beszélni.

Szóval azt én sose gondoltam, hogy a szenvedélybetegséget a játékokra vonatkozóan ilyen testközelben fogom megtapasztalni. Legutóbb két héttel ezelőtt volt egy olyan, hogy elmentünk, nyertünk százhatvanat. De abban én nem is nagyon voltam benne pénzzel, úgyhogy kaptam, úgy szoktuk, hogy ha valakinél abszolút nincs pénz, és a másik nyer, és együtt játszanak, akkor mit tudom én, kapok húsz százalékot. Szóval ez egy ilyen baráti gesztus. Zsebre tettem egy húszast, eljöttem. És ennek a srácnak kurvára szüksége volt arra a száznegyvenezer forintra, amit ott kivett, mert el kellett volna belőle indítania az apró üzleti dolgait, ki kellett volna fizetnie az adósságait, legalábbis egy részét, szóval kicsit elkezdhetette volna rendbe rakni magát abból a pénzből. És találkoztunk rá két napra, és ott ültünk, semmi, tök nyugodtan, már megbeszéltük huszonötször, hogy ez milyen jó, végre most ebből majd talpra lehet állni, nem tudom, és reggel háromkor a srác egyszer csak bedobta a témát, hogy akkor menjünk el. Ittunk is, de hát én azért abszolút észnél voltam, és mondtam, hogy ne hülyéskedj. De félóra múlva már láttam rajta, hogy kurva komolyan mondja, és elkezdtem neki nyomatni negyedórán belül, mert negyed órája volt rá körülbelül, hogy figyelj, gondoljuk abszolút racionálisan végig, hogy miért és hogyan és mit kell ebből megcsinálni, és hogy az életéről van szó egész egyszerűen, ha akarja, ha nem, és akkor a pasi, pedig nem volt részeg, egy olyan, szóval azt látni kellett volna, szóval egy olyan remegésbe kezdett, tök beindult, minden ilyen apró gesztusában lehetett érezni egy ilyen abszolút vibrálást, és lehetett látni, hogy ugyan még néha rád néz, de már kurvára nem hallja azt, amit mondasz, hanem már máshol van. Ő már elment. És aztán ezt másnap meg is beszéltem vele, mert először én azt hittem, hogy nála is ez egy ilyen, mondjuk konszolidálható vagy humanizálható dolog, de hát be kellett látnom, hogy ez nem így van. Szóval ott tényleg a betegségnek a tünetegyüttesét láttam, és az megrémített. Mert ezt a fiút én nagyon szeretem ráadásul. Mert jó barátom, és egy nagyon kiváló srác amúgy. Úgyhogy, hát szóval, ennyit erről.